

Predmet C-218/24**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

21. ožujka 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Juzgado de lo Mercantil n.º 4 de Madrid (Trgovački sud br. 4 u Madridu, Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

8. ožujka 2024.

Tužitelj:

Felicísima

Tuženik:Iberia Líneas Aéreas de España, Sociedad Anónima Operadora,
Sociedad Unipersonal**Predmet glavnog postupka**

„Montrealska konvencija – Prtljaga – Kućni ljubimci i kućne životinje”

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

„Zahtjev za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje – Članak 267. UFEU-a – Odgovornost prijevoznika za izgublenu predanu prtljagu – Ograničavanje pojma ‚prtljaga’ – Utvrđivanje gornje granice naknade štete”

Prethodno pitanje

Trebaju li članak 17. stavak 2. Konvencije o ujednačavanju određenih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu, sklopljene u Montrealu 28. svibnja 1999., koju je Europska zajednica potpisala 9. prosinca 1999., a koja je u njezino ime odobrena Odlukom Vijeća 2001/539/EZ od 5. travnja 2001., u vezi s člankom 22.

stavkom 2. te konvencije, tumačiti na način da se njime iz pojma „prtljaga”, neovisno o tome je li ona predana, isključuju kućni ljubimci i kućne životinje?

Navedene odredbe prava Unije

UFEU: članci 13. i 267.

Odluka Vijeća 2001/539/EZ od 5. travnja 2001. [o sklapanju, od strane Europske zajednice, Konvencije] za izjednačavanje nekih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu (Montrealska konvencija)

Poslovnik Suda

Presude Suda: C-344/04 (t. 36.), C-549/07 (t. 28.), C-63/09 (t. 17.), C-532/18 (t. 29.) i C-86/19 (izreka)

Navedene odredbe nacionalnog prava

Código Civil (Građanski zakonik): članak 333.*bis* stavak 1.

Ley 17/2021, de 15 de diciembre, de modificación del Código Civil, la Ley Hipotecaria y la Ley de Enjuiciamiento Civil, sobre el régimen jurídico de los animales (Zakon 17/2021 od 15. prosinca o izmjeni Građanskog zakonika, Zakona o hipotekama i Zakona o građanskom postupku koja se odnosi na pravno uređenje u pogledu životinja)

Ley 7/2023, de 28 de marzo, de protección de los derechos y el bienestar de los animales (Zakon 7/2023 od 28. ožujka o zaštiti i dobrobiti životinja)

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj i njegova majka imaju psa u zajedničkom vlasništvu.
- 2 Tužitelj je kupio avionske karte za putovanje od Buenos Airesa (Argentina) do Barcelone (Španjolska) (letovi IB6856 i IB800) 22. listopada 2019., s dolaskom u Barcelonu 23. listopada 2019.
- 3 Pas je zbog svoje veličine i težine morao putovati u prtljažnom prostoru u posebnom standardiziranom transporteru ili prenosivom kavezu. Tužitelj je predao transporter u kojem se nalazio pas kako bi ga odnijeli u prtljažni prostor zrakoplova, ali nije ispunio posebnu izjavu interesa.
- 4 Pas je izašao iz transportera i počeo trčati oko zrakoplova, a zračni prijevoznik nije ga uhvatio.

- 5 Dana 22. listopada 2021. podnesena je tužba Juzgadu Decano de Madrid (Dekanski sud, Madrid, Španjolska) koja je 5. rujna 2022. proglašena dopuštenom.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 6 Tužitelj zahtijeva naknadu u iznosu od 5000 eura na ime nematerijalne štete zbog gubitka psa do kojeg je došlo 22. listopada 2019. u zračnoj luci Ezeiza-Buenos Aires (Argentina) u okviru putovanja zrakoplovom od Buenos Airesa do Barcelone.
- 7 Tuženik priznaje gubitak psa i tužiteljevo pravo na naknadu štete, ali pod ograničenjem koje se predviđa člankom 22. stavkom 2. Konvencije o ujednačavanju određenih pravila u međunarodnom zračnom prijevozu, sklopljene u Montrealu 28. svibnja 1999. (u daljnjem tekstu: Montrealska konvencija).
- 8 Sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga jesu li iz izraza „predana prtljaga” isključeni kućni ljubimci i kućne životinje koji su u pratnji putnika i, povezano s time, primjenjuje li se na kućne ljubimce i kućne životinje gornja granica naknade štete predviđena člankom 22. stavkom 2. u slučaju uništenja, gubitka, štete ili kašnjenja.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 9 Javlja se dvojba u pogledu toga treba li članak 17. stavak 2. Montrealske konvencije, u vezi s člankom 22. stavkom 2. te konvencije, tumačiti na način da se iz pojma „prtljaga”, neovisno o tome je li ona predana, isključuju kućni ljubimci i kućne životinje.
- 10 U Montrealskoj konvenciji ne utvrđuje se pojam „prtljaga”, a u rječniku Španjolske kraljevske akademije taj se izraz definira kao „skup stvari koje se nose na putovanje”.
- 11 U presudama Suda Europske unije u kojima se tumačio članak 17. stavak 2. Montrealske konvencije, u vezi s člankom 22. stavkom 2. te konvencije, tumačenje se odnosilo na slučajeve u kojima je prtljaga bila običan „skup stvari”. Vidjeti u tom smislu presude Suda od 9. srpnja 2020. u predmetu C-86/19) i od 6. svibnja 2010. u predmetu C-63/09.
- 12 Međutim, životinje su živa bića. U članku 13. UFEU-a one se kvalificiraju kao „čuvstvena bića”.
- 13 U članku 333.*bis* stavku 1. španjolskog Građanskog zakonika životinje se definiraju kao „živa bića koja osjećaju”, na koja se pravno uređenje u pogledu imovine i stvari primjenjuje samo ako je usklađeno s njihovom prirodom i odredbama o njihovoj zaštiti.

- 14 U dijelu II. preambule Zakona 17/2021 navodi se da se, „uz utvrđenje iz sadašnjeg članka 333., u skladu s kojim se ‚sve stvari koje jesu ili mogu biti predmet vlasništva smatraju pokretninama ili nekretninama’, određuje da su životinje živa bića koja osjećaju, što ne isključuje da se u određenim aspektima na njih dopunski primjenjuje pravno uređenje u pogledu imovine ili stvari. Stoga se pravno uređenje u pogledu imovine i stvari na životinje primjenjuje samo djelomično, s obzirom na to da ne postoje pravna pravila kojima se posebno uređuju pravni odnosi koji mogu uključivati životinje, i pod uvjetom da je navedeno pravno uređenje u pogledu imovine usklađeno s njihovom prirodom živih bića koja osjećaju i svim odredbama o njihovoj zaštiti. U našem društvu životinje su u pravilu u nečijem vlasništvu te se njima trguje. Ne dovodeći to u pitanje, odnos između osobe i životinje (bilo da je riječ o kućnoj, domaćoj ili divljoj životinji) valja oblikovati s obzirom na to da je riječ o živom biću koje osjeća, tako da se prava i ovlasti nad životinjama moraju izvršavati uzimajući u obzir dobrobit i zaštitu životinja. pri čemu se izbjegava zlostavljanje, napuštanje i uzrokovanje okrutne ili nepotrebne smrti”.
- 15 Suprotno tomu, u dijelu I. preambule Zakona 7/2023 o zaštiti prava i dobrobiti životinja ističe se sljedeće: „pojam ‚dobrobit životinja’, koji Svjetska organizacija za zdravlje životinja definira kao ‚fizičko i mentalno stanje životinje povezano s uvjetima u kojima ona živi i umire’, preuzima se u brojnim nacionalnim i međunarodnim propisima; tako se u navedenom članku 13. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ističe da činjenicu da su životinje čuvstvena bića treba uzeti u obzir ‚[u] oblikovanju i provedbi politika Zajednice u području poljoprivrede, ribarstva, prijevoza, unutarnjeg tržišta, istraživanja i tehnološkog razvoja te istraživanja svemira”, dok se Građanskim zakonikom vlasniku, posjedovatelju ili nositelju bilo kojeg drugog prava nad životinjom propisuje obveza da prilikom izvršavanja svojih prava nad životinjom i obveze skrbi poštuje njezino svojstvo bića koje osjeća i njezinu dobrobit, u skladu s obilježjima pojedine vrste i ograničenjima utvrđenima tom odredbom i drugim važećim pravnim pravilima”.
- 16 Osim toga, s obzirom na čuvstvenu prirodu životinja, na razini Europske unije donesena su različita pravna pravila za njihovu zaštitu. Tako je u okviru Europske konvencije o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje donesena Direktiva Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje. U okviru Europske konvencije o zaštiti životinja za klanje donesena je Direktiva Vijeća 93/119/EZ od 22. prosinca 1993. o zaštiti životinja pri klanju ili usmrćivanju. U okviru Europske konvencije o zaštiti kralježnjaka koji se koriste u pokusne i druge znanstvene svrhe donesena je Direktiva 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe.
- 17 Na međunarodnoj razini, Međunarodna liga za zaštitu životinja i pridružene nacionalne lige donijele su Opću deklaraciju o pravima životinja nakon tridesetog skupa o pravima životinja održanog u Londonu od 21. do 23. rujna 1977. Deklaraciju koju su 15. listopada 1978. donijele Međunarodna liga, nacionalne

lige i fizičke osobe koje su njihovi članovi odobrila je Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) te zatim i Ujedinjeni narodi (UN).

- 18 Budući da su životinje živa bića koja osjećaju, između njih i njihovih vlasnika uspostavlja se emocionalna veza, što opravdava da njihov gubitak uzrokuje psihičke posljedice koje se općenito ne mogu izjednačiti s psihičkim posljedicama uzrokovanim gubitkom običnog skupa stvari, tako da se, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ne može izjednačiti ni gornja granica naknade štete.
- 19 Psihičke posljedice tog gubitka ne mogu se spriječiti podnošenjem „posebne izjave interesa” jer se ta izjava odnosi na materijalnu vrijednost imovine. U Montrealskoj konvenciji ne definira se pojam „posebna izjava interesa”, ali iz činjenice da prijevoznik može dokazati da je prijavljeni iznos „veći od putnikovoga stvarnog interesa za isporuku u odredištu” (članak 22. stavak 2. drugi odlomak Montrealske konvencije) proizlazi da je taj pojam ograničen na materijalnu vrijednost sadržaja prtljage. Čini se da se upućivanje na „stvarni interes” odnosi na materijalnu vrijednost imovine, neovisno o tome je li ta materijalna vrijednost tržišna ili neka druga. Suprotno tomu, na posebnu izjavu interesa također se primjenjuju gornje granice naknade štete, pri čemu zračni prijevoznici prilikom podnošenja izjave obavljaju odgovarajući pregled sadržaja prtljage.
- 20 U trećoj uvodnoj izjavi preambule Montrealske konvencije države ugovornice prepoznaju „značaj zajamčene zaštite interesa korisnika u međunarodnom zračnom prijevozu i potrebe za pravičnom naknadom temeljenom na načelu naknade štete”, a pritom se također nastoji „posti[ći] pravedn[a] uravnoteženost interesa”. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, naknada štete koja se temelji na pravnom uređenju kojim se gubitak čuvstvenog živog bića izjednačava s gubitkom skupa stvari mogla bi biti nepravična.

Zbog svih navedenih razloga, sud koji je uputio zahtjev dvoji u pogledu toga jesu li kućne životinje i kućni ljubimci obuhvaćeni pojmom „prtljaga”, neovisno o tome je li ona predana, predviđenim u članku 17. stavku 2. Montrealske konvencije te, u vezi s njome, primjenjuje li se na glavni postupak gornja granica naknade štete utvrđena u njezinu članku 22. stavku 2.